

A SZERETETET vivő asszisi.

VINKLER LÁSZLÓ rajza.

Nézem - firkésem elhanyagolt barátom, a rajzozó művészt és tüneményes szellem rajzait. A melid tekintetű, áldott állapotban lévő asszonyra mellett nem véletlenül tekint gondterhelten József...

Mintha csak egyetlen: az ősök dogmái, tartalmatlan és megerőltető rend alattomos és vérszomjas Népvilág, a hányaról és kanyargás ellen lázadó, majdhonni Fűrészt mi lesz a sorsa... Hisz a SZERETETET, az embertestvériség szent ígét utó Mária a méhében.

Csak egy a világstali: Pál apostol hitvallása: „a SZERETETSHA el nem fogy. Dér Endre

Fredog Karácsonyi
ünnepelt,
Fredog ígét asszisi
Kiván

Vinkler László

– Ön lelkipásztor és pszichológus egy személyben, nem véletlen hát, hogy önnek teszem föl a kérdést: élhet egyáltalán az ember valamiféle hit nélkül?

– Nem tudok elképzelni olyan embert, aki normális, és nem hisz. A hitnek vannak persze különböző fokozatai, ezt a témát több filozófus, pszichológus is tanulmányozta. Megállapították: minden ember keresztül megy bizonyos fejlődési szakaszon. A századfordulón rájöttek: a tinédzser korban mindenki háromszor érez különösen intenzív vonzódást a kifejezett hit iránt. Tizenkettő, 16 és 18 éves korban.

– Gondolom, a lányok hajlamosabbak erre, nyitottabbak a vallás befogadására is, hiszen „érzelmesebbek”, mint a fiúk.

– Valóban, létezik olyan vélemény, hogy a nők vallásosabbak. Bebizonyosodott, hogy mi áll emögött. A háromas indíttatás közül az első és az utolsó igen intenzív a lányoknál, a középső enyhébb. Ők 12 és 18 éves korukban teszik föl maguknak a legmélyebb kérdéseket, akkor keresik az élet értelmét, keresik önmagukat, a kapcsolatokat másokkal, hiszen ez nőiességük ébredésének időszaka. A fiúkat viszont fiatal korban két enyhe hatás éri egymás után, és ezeket követi egyetlen intenzív lökés. Megeshet, hogy a két korai, gyöngye érdeklődés elfojtásossá vált 18 éves korra, az akkor jelentkező erőteljes lökés esetleg már nem képes felülkerekedni rajtuk. Ezért tűnik úgy, hogy talán kevesebb a vallásos férfi, mint a nő.

– Ez talán összefüggésben van azzal, hogy a fiúk későbbben érnek, mint a lányok, ezért ez a fázis eltolódás...

– Valószínű, a lányok az első, korai, erős indíttatást – 12 évesen – akkor kapják, amikor még nagyon tiszták, ártatlanok, és kicsi bennük a jóval szembeni ellenállás.

– Ismerek embereket, akik fölött, sőt idősebb korban is vacillálnak a hit és hitetlenség között.

– A fejlődépszichológia által middle life-nak nevezett, 40–45 éves korban ismét a nagy sorskérdések felé fordul az érdeklődés, ismét elgondolkozik az ember azon: mi végre van a világon, mi az élet értelme. A válaszokat keresve óhatatlanul elérkezik a vallásossághoz. Mondhatjuk úgy is: ez az Úr utolsó próbálkozása az emberrel.

– Eddig a hitről beszéltünk + amely persze tág fogalom –, de aligha választható el a vallásosságtól. A nemzetközi statisztika, a Gallup fölmérése szerint az emberek 94 százaléka vallásos. Mit értünk vallásosságon?

– Ez ahány ember, annyiféle lehet. Ismérveit mégis megkísérlem három nagy fő csoportba besorítani. Az első: egy abszolút hatalom elfogadása. Ezt az alapvető követelményt kopírozta a marxizmus is, amikor az ember fölötti hatalom, a párt érdekében milliókat áldoztak föl.

– A forma azonos, a tartalom hamis, az eredmény: tisztító... Mi a második jellegzetessége a vallásosságnak!

– A szertartásosság. Elsívárosodott életünkben

„Ópium a népnek”?

Beszélgetés

hitről, vallásról, és mindezek pótlékairól

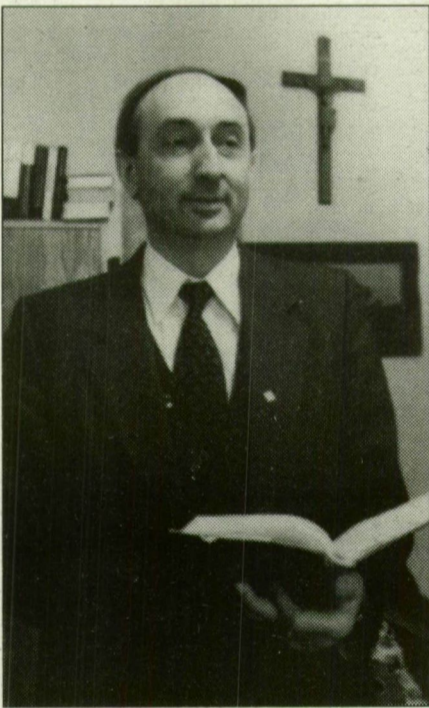
kevés szó esik arról, milyen pótolhatatlan, elemi szükséglete ez az emberi létnek. Enélkül nem lehet élni. Gondolja csak el, milyen összetartó, léleklemelegítő, hitet sugárzó ereje van már annak is, ha a háziasszony nemcsak odalöki az ételt övéi vagy vendégei elé, hanem szépen megteríti, virágot tesz az asztalra. A szertartás fontosságát is fölismerte a marxizmus, gondoljon csak a május 1-jei parádékra, a kínaiak pompázatos virágdíszes fölvonulásaira, vagy csak akár a hazai névadó ünnepségekre. Ezek a szertartások mind az eredeti tartalmától megfosztott hit pótlékai voltak, az elfajított vallásosság megnyilvánulásai.

– És a harmadik ismérv?

– Minden vallásnak szüksége van értékrendszerre. Az erkölcsi szabályozás alapvető követelménye az emberi létnek. Bármilyen világnézetűek is vagyunk, szükségünk van valamilyen normára. Minden hitre jellemző valamilyen értékrendszer: a marxizmusé agresszív, embertelen formában jelentkezett, elég, ha csak a tanrendszerére gondol.

– Az embernek vélelültezt igénye a hit, ez azonban bizonyára kibekiben különböző mélységű lehet, sőt változhat egyetlen személy egyes életszakaszaiban is.

– Gordon Allport, az emberi személyiség legjobb kutatója foglalkozott a személyiség vallásos dimenziójával is. Szerinte a legegységibb fokozat a felszínes hit, amely sokféleképpen megjelenhet. Például, ha azért vonz a templom, mert igényem az orgonaszót, vagy a gyerekeket azért csak megkereszteltetem, hisz őseim is ezt tették. Az már

FOTÓ: SOMOGYI KÁROLYNÉ

Dr. Tekei Bélát a templomba járó hívőknek aligha kell bemutatnunk, s bizonyára sokan vannak, akik családi gondjaikra, neveléssel kapcsolatos kérdéseikre feleletet az ő könyveiben leltek. A jezsuita szerzetes Budapesten doktorált gyakorlati teológiából, New Yorkban Ph. D. fokozatot szerzett a családi közösségekről szóló szakdolgozatával, posztdoktori tanulmányait pedig Torontóban végezte. A szegedi papi szeminárium tanárával arról beszélgettem, milyen pszichés hatása, éltető ereje van a hitnek az ember életében. Különösen napjainkban, amikor olyannyira áhítjuk a rendet, a csendet, a megnyugvást.

beteg csak vallásos elemek fölmutatásával tudott meggyógyítani.

– Amikor innen, az elfojtott vallásosság földjéről Amerikába, Texasba érkeztem, az aktív hétköznapokon is érzékelhető hitélet látán fogtam föl: mi is az, szabad világban élni. Rengeteg segítőkész, önzetlenül jó emberrel találkoztam. Ott éreztem,

némi pluszt jelent, ha valaki igényli az imát, de csak, ha bajban van, ha menekülni akar.

– Freud szerint a hit az emberiség kényszerneurózisa.

– Az elmúlt évtizedekben gyakran idézték ezt a vallás, az egyházak lejáratására, miként Marxot, aki azt mondta, a vallás ópium a népnek. Feltételezem, Freudnál sem betegséget jelent a neurózis, hiszen ő a művészetet, az emberi kultúrát is neurózisos jelenségnek tartotta, és az ópiumról is tudni kell, csillapítja a szenvedő ember fájdalmát. Ez a két gondolkodó is a felületés vallásosságról beszélt.

– Van, aki lelke mélyén vallásos, de megeshet, hogy ezt magának se vallja be.

– Ez a tipikus elfojtott vallásosság, amelynek nálunk főként a hivatalos tiltás volt az oka. Van, aki úgy fojtja el ezt az érzést, hogy nem törődik vele. Van, aki szinte kérkedik azzal, hogy hitetlen, mindig erről beszél, mintegy kompenzálva a belső kétségeit. A vallás elfojtása pszichikai zavarokat is okoz. A logoterápia atyja, Frankl az életcél megkeresésével próbál gyógyítani, ennek alapja pedig a vallásosság. Jung pedig egy 40 éven fölüli, idegösszeroppanásos

miféle összetartó ereje, közösségformáló szerepe van a hitnek.

– Az érett, bensőséges vallásosság belső dinamizmust, energiát ad az embernek. Az a tény, hogy hiszem „Isten bennem van, Isten-képi vagyok” csodálatos erőforrás. Áthatja a hívő egész énjét, értelmi, érzelmi tevékenységében, ösztönvilágának kezelésében jelen van, pozitív irányba tereli az életet.

– Van-e, ami iránt jobban sóvárog az ember manapság, mint ez? Napjaink Magyarországon szinte elemi erővel tört föl az igény a hitre; rég nem látott érdeklődéssel fordulnak tömegek valami természetfeletti felé, és akit keresnek, az nemcsak Isten.

– A különböző szekták, a parapszichikai jelenségek iránti fokozott érdeklődés mind hitbeli jelenség és következménye a természetes emberi igény többévtizedes erőszaka elfojtásának. Az elemi, velünk született adottságok igyekeznek a felszínre törni, elnyomni őket nem lehet. A pszichológiában ezt gumijelenségnek nevezik. Ha egy alapvető igényt, mint a labdát, nagy erővel leszorítanak, majd hirtelen elengedik, óriásit fog pattanni, de kiszámíthatatlan, hogy merre.

– Vannak ennek veszélyei?

– Zavart idéz elő. Az ember keres valamit, de nem tudja, merre tapogatozzon. A történelmi, bensőséges vallásoktól, ahol az időtálló értékek vannak, elidegenítette az előző rendszer, a bizalom visszaszerzéséhez pedig idő kell.

– Itt vannak viszont a tudatalattiba, a transzcendentális világba vezető gyógyítók, akikről szintén megnyugvást, erőt és csendet várnak ebben a zajos világban az emberek. Mi az ön véleménye erről?

– A meditáció célja is az élet értelmének a keresése, a befelé fordulás. A szakember olyan tudatalatti erőket szabadít föl, amelyek hasznára válhatnak az egyének. Mivel azonban ő maga nem lesz képes kontrollálni ezeket az energiákat, avatatlank visszaélhetnek vele. Olyannyira, hogy az illető később orvosi kezelésre szorul. Az agykontrollt például jónak találom úgy, ahogy Silva alkalmazza. Miután azonban ő elutazott Magyarországról, nem éppen szakavatott követői „jóvoltából” három-négy ember idegösszeroppanással intézetbe került...

– Mi hát a teendő ebben a hit útvesztőiben tévelygő országban?

– Mindenek előtt el kell fogadnunk a tudományos ténytet: a hit és a vallás az egyetemes, a kollektív tudatalattiban gyökerezik. Tehát bennünk van. De hogy abból mi fejlődik ki, az a ráhatástól, a neveltetéstől függ. Lehet elfojtani, tönkretenni, de lehet fejleszteni, megtölteni merész dolgokkal, féltudománnyal és tiszta tudománnyal is. A történelmi, bensőséges vallás abszolút erőforrás, szebbé teszi az életet, megmutatja a lét célját és értelmét.

– Köszönöm a beszélgetést.